

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİTLİS BELEDİYESİ

2016 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2017

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ	1
2.	DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU	4
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU.....	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	5
5.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ	10
7.	DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER	11
8.	EKLER.....	31

KISALTMALAR

SGK : Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜM BEL-SEN : Tüm Belediye ve Yerel Yönetim Hizmetleri Emekçileri Sendikası

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: 2014–2016 Dönemi Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

Tablo 2: 2014–2016 Dönemi Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

Tablo 3: 2016 Yılı Bütçe Gider Tahmini ve Gerçekleşen Tutar

Tablo 4: 2016 Yılı Bütçe Gelir Tahmini ve Gerçekleşen Tutar

Tablo 5: Eğlence Vergisine Tabi İşyerleri

Tablo 6: 2016 Yılı Bütçe Gelirleri Tahakkuk-Tahsilat Oranları

Tablo 7: Yıllara Sari Yapım İşleri

1. KAMU İDARESİNİN MALİ YAPISI VE MALİ TABLOLARI HAKKINDA BİLGİ

Bitlis Belediyesinde mali iş ve işlemler, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla getirilen tahakkuk esaslı muhasebe sistemine uygun olarak düzenlenmekte ve uygulamalar, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

Bütçe Giderlerinin ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi açısından dağılımı aşağıda Tablo 1’de, Bütçe Gelirlerinin ekonomik sınıflandırmanın birinci düzeyi açısından dağılımı ise Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 1: 2014–2016 Dönemi Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

GİDER TÜRÜ	2014 (TL)	2015 (TL)	2016 (TL)	DEĞİŞİM ORANI (2014-2016)
PERSONEL GİDERLERİ	6.922.293,06	7.977.465,87	8.947.017,10	0,29
SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	1.200.154,34	1.413.024,78	1.589.675,63	0,32
MAL VE HİZMET ALIMLARI	14.887.329,42	15.358.447,87	20.250.378,89	0,36
FAİZ GİDERLERİ	1.354.369,21	1.665.417,47	1.061.729,81	0,22
CARİ TRANSFERLER	1.036.516,82	853.212,51	1.270.658,18	0,22
SERMAYE GİDERLERİ	6.888.410,19	7.260.458,61	768.166,76	0,89
BÜTÇE GİDER TOPLAMI	32.289.073,04	34.528.027,11	33.887.626,37	0,05

Tablo 1’de gösterildiği üzere, Personel Giderleri, Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri ile Mal ve Hizmet Alımları gider kalemlerinde, yıllar itibariyle yaşanan artışa paralel olarak 2016 yılı Bütçe Giderleri 2014 yılına göre %5 oranında artış göstermiştir. Cari Transferler gider kaleminde ise 2015 yılında bir azalış yaşanırken, 2016 yılında tekrar yükseliş görülmüştür. Öte yandan 2016 yılında özellikle sermaye giderlerinde yaşanan ciddi orandaki azalış sebebiyle, 2016 yılı Bütçe Giderleri 2015 yılına göre azalış göstermiştir.

Tablo 2: 2014–2016 Dönemi Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırma Açısından Seyri

GELİRİN TÜRÜ	2014 (TL)	2015 (TL)	2016 (TL)	DEĞİŞİM ORANI (2014-2016)
VERGİ GELİRLERİ	2.169.560,31	2.035.667,30	2.703.529,74	0,25
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	4.307.483,74	5.708.367,24	5.309.234,10	0,23
ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	42.393,30	79.000,00	1.210.660,94	27,55
DİĞER GELİRLER	18.492.933,99	22.198.480,63	24.368.119,47	0,32
SERMAYE GELİRLERİ	4.041.519,41	3.274.455,27	633.650,00	0,84
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	29.053.890,75	33.295.970,44	34.225.194,25	0,18
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER TOPLAMI	66.905,98	57.067,35	81.229,13	0,21
NET BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	28.986.984,77	33.238.903,09	34.143.965,12	0,18

Tablo 2'deki veriler dikkate alındığında, Diğer Gelirler ile birlikte özellikle Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler kaleminde yaşanan ciddi oranlı artışla birlikte 2016 yılı Bütçe Gelirleri 2014 yılına göre %18 oranında artış göstermiştir. 2016 yılında, Vergi Gelirleri bir önceki yıla göre %33 oranında artarken, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri bir önceki yıla göre %7 oranında azalmıştır. Sermaye Gelirleri ise son iki yılda azalış eğiliminde gerçekleşmiştir.

Bitlis Belediyesi 2016 Yılı Bütçe Tahmini ve Gerçekleşmeleri Tablo 3 ve Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 3: 2016 Yılı Bütçe Gider Tahmini ve Gerçekleşen Tutar

GİDER TÜRÜ	2016 GİDER BÜTÇESİ (A) (TL)	2016 GERÇEKLEŞEN (B) (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (C=B/A)
PERSONEL GİDERLERİ	9.648.532,90	8.947.017,10	0,93
SOSYAL GÜVENLİK KURUMUNA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	1.533.252,60	1.589.675,63	1,04

MAL VE HİZMET ALIMLARI	19.036.639,68	20.250.378,89	1,06
FAİZ GİDERLERİ	1.675.500,00	1.061.729,81	0,63
CARİ TRANSFERLER	994.164,30	1.270.658,18	1,28
SERMAYE GİDERLERİ	5.225.000,52	768.166,76	0,15
YEDEK ÖDENEK	3.327.910,00	0,00	0
BÜTÇE GİDER TOPLAMI	41.441.000,00	33.887.626,37	0,81

Buna göre; Bütçe Giderleri 2016 yılında %81 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe Giderlerinin tahmin edilenden az gerçekleşmesinin sebebi; öncelikle Sermaye Giderleri olmak üzere, Faiz Giderleri ve Personel Giderleri gider kalemlerinin tahmin edilenin altında gerçekleşmesi ve Yedek Ödeneğin 3.327.910,00 TL olarak tahmin edilmesine rağmen hiç gerçekleşmemesidir.

Tablo 4: 2016 Yılı Bütçe Gelir Tahmini ve Gerçekleşen Tutar

GELİRİN TÜRÜ	2016 GELİR BÜTÇESİ (A) (TL)	2016 GERÇEKLEŞEN (B) (TL)	GERÇEKLEŞME ORANI (C=B/A)
VERGİ GELİRLERİ	2.906.007,50	2.703.529,74	0,93
TEŞEBBÜS VE MÜLKİYET GELİRLERİ	7.472.071,20	5.309.234,10	0,71
ALINAN BAĞIŞ VE YARDIMLAR İLE ÖZEL GELİRLER	1.402.500,00	1.210.660,94	0,86
DİĞER GELİRLER	28.039.421,30	24.368.119,47	0,87
SERMAYE GELİRLERİ	1.621.000,00	633.650,00	0,39
BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	41.441.000,00	34.225.194,25	0,82
BÜTÇE GELİRLERİNDEN RED VE İADELER TOPLAMI (-)	0	81.229,13	0
NET BÜTÇE GELİRLERİ TOPLAMI	41.441.000,00	34.143.965,12	0,82

Buna göre 2016 yılında Bütçe Gelirleri %82 seviyesinde gerçekleşmiştir. Bütçe gelirlerinin tahmin edilenden az gerçekleşmesinin sebebi; Vergi Gelirleri, Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri, Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler, Diğer Gelirler ile Sermaye Gelirleri gelir kalemlerinin tahmin edilenin altında gerçekleşmesidir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap

dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- Taşınır kesin hesap cetveli ile taşınır hesabı icmal cetveli,
- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. DENETLENEN KAMU İDARESİ YÖNETİMİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAKLARI

BULGU 1: 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabında Kayıtlı Tutarların Gerçek Durumu Yansıtması

Belediye mülkiyetinde bulunan taşınmazların sayısı ve cinsi Belediye tarafından net olarak bilinmemektedir.

Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile bu idarelere bağlı ve Kanun kapsamında olan kurum ve kuruluşların mülkiyetinde, yönetiminde veya kullanımında bulunan taşınmazların kaydına ve icmal cetvellerinin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar, 02.10.2006 tarih ve 26307 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik" te belirlenmiştir.

Yönetmelik'in 5'inci maddesinin ilk fıkrasında; taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleri, kamu idarelerine ait taşınmazların mevcutlarla birlikte içinde bulunulan yılda çeşitli yollarla edinilenlerin ve elden çıkarılanların miktar ve değer olarak takip edilmesi amacıyla kayıt altına alınması olarak tanımlanmış; (6) ncı fıkrasında ise bu Yönetmelik gereğince yapılması gereken kayıt ve kontrol işlemleri; kuruluş kanunları ile özel mevzuatlarındaki hükümler uyarınca, bu idarelerin yetkili ve görevli birimleri tarafından yapılacağı ifade edilmiştir. Bu doğrultuda Bitlis Belediyesinde Mali Hizmetler Müdürlüğü bünyesinde taşınmazları kayıt, kontrol ve yönetmek üzere Emlak İşleri Şefliği ihdas edilmiştir.

Aynı yönetmeliğin "Kayıt Şekli" başlıklı 7'nci maddesinde aynen;

"MADDE 7 - (1) Kamu idareleri;

a) Tapu kütüğünde adlarına tescilli olan ve Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 2'deki "Tapuda Kayıtlı Olan Taşınmazlar Formu"nda,

b) (Değişik: 3/6/2014-2014/6455 K.) Tapu kütüğünde kayıtlı olmayan ve Ek 1'deki Kayıt Planının "Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar" başlığı altında yer alan taşınmazlardan sadece ekonomik olarak değerlendirmeye konu olanlar ile kamusal ihtiyaçlarda kullanılanların kaydını Ek 3'teki Tapuda Kayıtlı Olmayan Taşınmazlar Formu'nda,

c) Ek 1'deki Kayıt Planının "Orta Malları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 4'teki 'Orta Malları Formu'nda,

ç) Ek 1'deki Kayıt Planının "Genel Hizmet Alanları" başlığı altında yer alan taşınmazların kaydını Ek 5'teki 'Genel Hizmet Alanları Formu'nda,

d) Tapu kütüğünde üçüncü kişiler adına tescilli veya diğer kamu idarelerinin yönetiminde olmakla birlikte irtifak hakkı tesisi, tahsis, kiralama, kullanma izni verilmesi gibi yollarla kullanım hakkı kendilerine verilen taşınmazların kaydını Ek 6'daki "Sınırlı Aynî Haklar ile Kişisel Haklar ve Tahsis Formu'nda",

yer alan bilgileri içerecek şekilde bilgisayarda veya deftere yazarak kaydını tutarlar.

(2) Kamu idarelerinin taşınmaz kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince hazırlanan bu formlar taşınmaz icmal cetvelleri hazırlanmak üzere mali hizmetler birimine gönderilir. Mali hizmetler birimince bu formlar konsolide edilerek bu Yönetmeliğin ekinde (Ek 7) bulunan örneğe uygun şekilde taşınmaz icmal cetvelleri oluşturulur.

(3) İcmal cetvellerinde, kayıt planında belirtilen unsurların her biri için bir satır ayrılır ve bu taşınmazlara ilişkin adet, yüzölçüm ve değer toplamları belirtilir.

(4) Maliye Bakanlığında bu cetvellerin oluşturulması yetki ve görevi Milli Emlak Genel Müdürlüğüne aittir." hükümleri yer almaktadır. Ancak Emlak İşleri Şefliğince bu hükümler gereği herhangi işlem yapılmadığı görülmüştür.

Bununla birlikte Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in bazı maddeleri 19.06.2014 tarih ve 29035 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 03.06.2014 tarihli ve 2014/6455 sayılı BKK eki Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'te Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiştir.

Söz konusu Yönetmelik' in geçici 1'inci maddesinde;

"(1) Yönetmeliğin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasına göre maliyet bedeli veya rayiç değerleri üzerinden muhasebe kayıtlarına alınması gereken taşınmazlar bu değerler üzerinden kayıtlara alınıncaya kadar emlak vergi değerleri üzerinden ve aşağıdaki şekilde kayıtlara alınır:

a) Taşınmazların fiili envanteri emlak vergi değerleri üzerinden kayıt ve kontrol işlemleriyle görevli birimlerince, mevcut kullanım şekilleri esas alınarak en geç 30/9/2014 tarihine kadar tamamlanır ve bu Yönetmelik ekinde yer alan formlara ve icmal cetvellerine kaydedilir.

b) Fiili envanteri yapılan taşınmazlara ait bilgiler muhasebe kayıtları yapılmak üzere ilgili muhasebe birimlerine verilir. Muhasebe birimleri, kayıtlı taşınmazları ilgili hesaplardan 1/10/2014 tarihi itibarıyla çıkarır ve aynı tarihte fiili envanter bilgileri üzerinden muhasebe kayıtlarını yapar.

(2) Yönetmeliğin 5 inci maddesine göre yapılması gereken işlemler 31/12/2017 tarihine kadar tamamlanır.” hükmü yer almaktadır.

Ancak Bitlis Belediyesi anılan hükümler gereğince herhangi bir işlem gerçekleştirilmemiştir. Bu haliyle Bitlis Belediyesi mali tablolarında yer alan bilgiler gerçek durumu yansıtmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Belediye mülkiyetindeki taşınmazların; 250-Arazi ve Arsalar Hesabı, 251-Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı ile 252-Binalar Hesabına, Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik'in ilgili maddelerinde belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda kaydedileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, Belediye mülkiyetinde bulunan taşınmazların kaydının Kamu İdarelerine Ait Taşınmazların Kaydına İlişkin Yönetmelik hükümlerine göre gerçekleştirileceği bildirilmiştir. Söz konusu durum kurum mali tablolarındaki 25 maddi duran varlıklarını önemli boyutta etkilemektedir.

BULGU 2: 920-Gider Taahhütleri ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının Kullanılmaması

Bitlis Belediyesi tarafından; mal, hizmet alımı ve yapım işleri olarak bir kısım taahhütlere girişilmesine rağmen, 920-Gider Taahhütleri ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin “920 Gider Taahhütleri Hesabı” başlıklı 450'nci maddesinde; 920-Gider Taahhütleri Hesabının, yılı için geçerli sözleşmeler ile

ertesini mali yıl veya yıllara geçerli olmak üzere yapılan sözleşmelere dayanılarak girilen ve mevzuatı gereğince bunlara ilave edilen taahhüt tutarlarıyla bunlardan yerine getirilenler ve feshedilenlerin sözleşme fiyatlarıyla izlenmesi için kullanılacağı ifade edilmiştir. 451'inci maddede ise; girilen taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen her türlü taahhüt artışının, 920-Gider Taahhütleri Hesabına borç, 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Yönetmelik hükmünde de anlaşılacağı üzere, mal ve hizmet alımı ile yapım işlerine ilişkin taahhüt tutarları ile bunlara ilave edilen her türlü taahhüt artışı 920-Gider Taahhütleri Hesabına borç ve 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabına alacak kaydedilmelidir. Ancak Bitlis Belediyesi tarafından 2015 ve 2016 yıllarında mal ve hizmet alımı ile yapım işleri olarak bir kısım taahhütlere girilmesine rağmen, 920-Gider Taahhütleri ile 921-Gider Taahhütleri Karşılığı Hesabının kullanılmadığı görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; mal, hizmet alımı ve yapım işleri ile ilgili taahhütlere girilmesinde, 920 Gider Taahhütleri ile 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının kullanılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, 920 Gider Taahhütleri ile 921 Gider Taahhütleri Karşılığı Hesaplarının usulüne uygun olarak kullanılacağı bildirilmiştir. Söz konusu durum kurum mali tablolarındaki 92 Taahhüt Hesaplarını önemli boyutta etkilemektedir.

BULGU 3: 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Mevzuata Uygun Olarak Kullanılmaması

241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına mevzuata uygun olarak muhasebe kaydının yapılmadığı görülmüştür.

27.05.2016 tarihli ve 29724 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 181'inci maddesinde, 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarlarının ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararların, bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

Bitlis Belediyesi'nin, Bitek Mimarlık Mühendislik İnşaat Bilişim Hizmetleri Mobilya Tarım Hayvancılık Tekstil Turizm Sanayi Ticaret Limited Şirketinin 500.000,00 TL tutarındaki hissesine sahip olduğu, bu tutarın tamamının 2012 yılında nakden ödendiği, ancak bu tutarın 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedilmeyip, 630- Giderler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Öte yandan Doğu Anadolu Kalkınma Ajansına ödenen toplam 270.660,28 TL tutarındaki katkı payının ise 630- Giderler Hesabına kaydedilmesi gerekirken, 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Bu nedenlerle, 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının, 2016 yılı sonu itibariyle 500.000,00 TL borç bakiyesi vermesi gerekirken 270.660,28 TL borç bakiyesi verdiği görülmüştür. Bu itibarla 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının olması gerekenden 229.339,72 TL tutarında eksik borç bakiyesi verdiği anlaşılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının mevzuata uygun olarak düzeltildiği, söz konusu hesabın 2016 yılı itibariyle 500.000,00 TL borç bakiyesi vermesi doğrultusunda yeni kayıt oluşturulduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının mevzuata uygun olarak düzeltildiği bildirilmiş olsa da, Kamu İdaresi tarafından yapıldığı bildirilen bu muhasebe işlemleri 2016 yılı mali tablolarını değiştirmeden, 241- Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının olması gerekenden 229.339,72 TL tutarında eksik borç bakiyesi verdiği anlaşılmıştır. Söz konusu durum kurum mali tablolarındaki 24 Mali Duran Varlıklarını önemli boyutta etkilemektedir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bitlis Belediyesi'nin 2016 yılına ilişkin ekte yer alan mali rapor ve tablolarının "Denetim Görüşünün Dayanakları" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM GÖRÜŞÜNÜ ETKİLEMİYEN TESPİT VE DEĞERLENDİRMELER

BULGU 1: Metal Otobüs Duraklarının 253- Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına Kaydedilmemesi

Bitlis Belediyesi tarafından mal alım ihalesi yoluyla temin edilip montajı yapılan 30 adet Metal Otobüs Durağının 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına kaydedilmeden 630-Gider Hesabı kullanılarak doğrudan giderleştirildiği görülmüştür.

27.05.2016 tarihli ve 29724 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 194'üncü maddesinde, 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının, kurumların faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan büro makine ve cihazları hariç her türlü makine, tesis ve cihazlar ile bunların eklentileri ve yükleme, boşaltma, aktarma makine ve gereçlerinin izlenmesi için kullanılacağı hüküm altına alınmıştır.

04.01.2016 tarihinde sözleşmesi imzalanan 2015/171688 İKN no'lu "30 Adet Kapalı Metal Otobüs Durağı" mal alımına işine ilişkin 14.03.2016 tarihli ve 692 no'lu ödeme emri belgesinde, montajı yapılan 30 adet metal otobüs durağının tutarı olan 188.859,00 TL'nin 253- Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabına kaydedilmeden, 630-Giderler Hesabı kullanılarak giderleştirildiği görülmüştür.

Bu itibarla, 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının 2016 yılı sonu itibariyle olması gerekenden 188.859,00 TL tutarında eksik borç bakiyesi verdiği tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; her türlü tesis, makine ve cihazlar ile bunların eklentileri ve yükleme, boşaltma, aktarma makine ve gereçlerinin 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabında takip edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek; her türlü tesis, makine ve cihazlar ile bunların eklentileri ve yükleme, boşaltma, aktarma makine ve gereçlerinin 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabında takip edileceği bildirilmiş olsa da Kamu İdaresi tarafından yapılacağı bildirilen muhasebe işlemleri 2016 yılı mali tablolarını değiştirmeyeceğinden, 253-Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının 2016 yılı sonu itibariyle olması gerekenden 188.859,00 TL

tutarında eksik borç bakiyesi verdiği anlaşılmıştır.

BULGU 2: 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ile 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabının Kullanılmaması

Bitlis Belediyesi'ne ait 228 adet taşınmazın kiraya verildiği, ancak kiraya verilen bu taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ile 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına kaydedilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 475'inci maddesinde söz konusu hesabın kurumun, bilançolarında kayıtlı duran varlıklardan kiraya verilenlerin izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir. Aynı Yönetmelik'in 476'ncı maddesinde ise; kiraya verilen duran varlıkların, kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına borç, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedileceği, kiraya verilen duran varlıklardan kira süresi sona erenlerin ise kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına alacak, 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına borç kaydedileceği belirtilerek de hesabın işleyisi tarif edilmiştir.

2016 yılında Bitlis Belediyesince kiraya verilen 228 adet taşınmazın kayıtlı değeri olan 78.490.000,00 TL üzerinden, 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabına borç ve 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına alacak kaydedilmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; kiraya verilen duran varlıkların, 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ile 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına kaydedileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, belediye mülkiyetindeki taşınmazların kayıtlı değerleri üzerinden 990-Kiraya Verilen Duran Varlıklar Hesabı ile 999-Diğer Nazım Hesaplar Karşılığı Hesabına kaydedileceği bildirilmiştir. Bulguda belirtilen hususların yerine getirilip getirilmediği 2017 yılı denetiminde izlenmelidir.

BULGU 3: Kamulaştırma İşlemlerinin Tapu İdaresi Tarafından Belediyeye Bildirilmemesi

Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin Tapu İdaresi tarafından Bitlis Belediyesi'ne bildirilmemesi sonucu, önemli gelir unsurlarından olan emlak

vergisinde hata, kayıp ve kaçığın ortaya çıktığı tespit edilmiştir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu belediyeler tarafından tahsil edilen ve önemli bir gelir kalemi olan emlak vergisini güvence altına almak amacıyla tapu idaresine kamulaştırma işlemleri, devir gibi mülkiyet değişimlerini ilgili belediyeye bildirme zorunluluğu getirmiştir. Bu zorunluluk bir vergi güvenlik önlemi olarak getirilmiştir. Zira emlak vergisi beyana dayalı bir vergidir.

2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu, “Kamulaştırma Bedelinin Mahkemece Tespiti Ve Taşınmaz Malın Idare Adına Tescili” başlıklı 10’uncu maddesi; *“Bu tescil ve terkin işlemi sırasında mal sahiplerinin bu taşınmaz mal nedeniyle vergi ilişkisi aranmaz. Ancak, tapu dairesi durumu ilgili vergi dairesine bildirir.”*

“Vergilendirme” başlıklı 39’uncu maddesi; *“Kamulaştırılan taşınmazın kamulaştırıldığı yıla ait emlak vergisi tarhına esas olan vergi değeri, kesinleşen kamulaştırma bedelinden az olduğu takdirde, kamulaştırma bedeli ile vergi değeri arasındaki fark üzerinden, cezalı emlak vergisi tarh olunur.”*

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu, “Bildirim verme ve süresi” başlıklı 23’üncü maddesi; *“Bu Kanunun 33 üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirim vermesi zorunludur. Emlâkin bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir.”*

“Usul hükümleri” başlıklı 37’inci maddesi; *“Bu Kanunda geçen "Vergi dairesi" tabiri, belediyeleri ifade eder.”*

“Ödeme süresi” başlıklı 30’uncu maddesi; *“Devir ve ferağ yapılan bina ve arazinin, devir ve ferağın yapıldığı yıl ile geçmiş yıllara ait ödenmemiş Emlak Vergisinin ödenmesinden devreden ve devralan müteselsilen sorumlu tutulurlar. Devralanın mükellefe rücu hakkı saklıdır. Tapu daireleri devir ve ferağ işlemi, işlemin yapıldığı ayı takip eden ayın 15’inci günü akşamına kadar ilgili belediyelere bildirir.”*

6083 sayılı Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun “Döner sermaye” başlıklı 8’inci maddesi *“(1) Genel Müdürlük, ürettiği her türlü tapu, kadastro, harita ve arşiv bilgi ve belgeleri ile sunduğu hizmetlerden gelir elde etmek*

üzere merkez veya bölge müdürlükleri bünyesinde döner sermaye işletmeleri kurar. (7) (Ek: 3/6/2014-6544/ 1 md.) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri, köy tüzel kişileri ve kalkınma ajanslarının kanunlarla sayılan görevleriyle ilgili yapılacak tapu işlemlerinden ve veri paylaşımından döner sermaye hizmet bedeli tahsil edilmez. Veri paylaşımına ilişkin protokol veya sözleşmelerde, döner sermaye hizmet bedellerinin ödenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenebilir.” hükümlerini düzenlemektedir.

Gayrimenkul mülkiyetinin kamu tüzel kişiliği adına tescil edildiği kamulaştırma işlemlerinin, mevzuat gereği Bitlis Belediyesi’ne bildirilmemiş olması sonucu:

- 1- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden beyanname verilmediği, emlak vergisi ödenmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam ettiği;
- 2- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin daha önceden gelen emlak vergisi borçlarının bulunduğu ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam ettiği;
- 3- Kamulaştırılarak kamu tüzel kişiliği adına tescil edilmiş olan gayrimenkule ilişkin Kamulaştırma Kanunundan kaynaklanan ek emlak vergisinin beyan edilmediği ve bildirim yapılmamış olduğundan bu hatanın düzeltilmeden devam ettiği;
- 4- Bildirim yapılmamış olması nedeniyle beyanname verilmiş olan gayrimenkullerde kamu adına tescil tarihinden sonra tahakkuk yapılmaması gerekirken, eski malik adına tahakkuk yapılmaya devam edildiği;
- 5- Bildirim yapılmamış olduğundan bu hatalar sonucu ortaya çıkan emlak vergisinden kamulaştırmayı yapmış olan kamu kurumunun müteselsil sorumluluğunun devam ettiği;
- 6- Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğünün Tapu ve Kadastro Bilgi Sistemini (Takbis) belediyeler protokolle bedel karşılığı kullandığı, bu sistemin kamulaştırma işlemlerini otomatik olarak vermediği;
- 7- Bu hatalardan dolayı Bilançoda yer alan 120- Gelirlerden Alacaklar Hesabı, 121- Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı, 122- Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı ile bu hesaplarla karşılıklı çalışan hesapların kayıt ve tutar olarak güven vermediği;

Bu tespitlerin emlak vergisinde sıralı olarak tarh, tahakkuk ve tahsil süreçlerinde

muhasebe kayıtlarında ve mali tablolarda hatalara neden olduğu belirlenmiştir.

İlgili mevzuatın getirdiği düzenlemenin tam olarak uygulanmasının sağlayacağı sistematik kontrol ile emlak vergisi gelirlerinde yaşanmakta olan kayıp ve kaçak ile bundan kaynaklanan mali tablo hatalarını ortadan kalkacaktır.

Bu itibarla, Tapu İdaresinin özellikle Kamulaştırma Kanunu ve Emlak Vergisi Kanunu kapsamındaki işlemler konusunda Bitlis Belediyesini bilgilendirmesi; 6083 sayılı Kanun çerçevesinde veri paylaşımı sağlaması; bu bilgilendirme ve paylaşımın Takbis sistemi kapsamında gerekli teknolojik altyapı kullanılarak sistemli ve zamanlı olması; belediye tarafından bilgilendirme ve paylaşım takibinin yapılarak emlak vergisi gelirlerinin ve mali tablolarının güvenceye kavuşturulması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin Tapu İdaresi tarafından Belediyeye bildirilmesi ile ilgili çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, Belediye sınırları içerisinde yapılmış olan kamulaştırma işlemlerinin Tapu İdaresi tarafından Belediyeye bildirilmesi için gerekli çalışmaların yapılacağı bildirilmiştir.

BULGU 4: Ambalaj Atıklarının Toplanması ve Değerlendirilmesine Yönelik İşlemlerin Yapılmaması

Bitlis Belediyesi tarafından ambalaj atıklarının toplanması ve değerlendirilmesi ile ilgili olarak işlemlerin yapılmadığı, herhangi bir yüklenici firmaya da imtiyazın verilmediği ve dolayısıyla herhangi bir gelirin elde edilmediği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8, 11 ve 12'nci maddelerine dayanılarak çıkarılan "Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği"; ambalaj atıklarının oluşumunun önlenmesi, önlenemeyen ambalaj atıklarının tekrar kullanım, geri dönüşüm ve geri kazanım yolu ile bertaraf edilecek miktarının azaltılmasına, ambalaj atıklarının belirli bir yönetim sistemi içinde, kaynağında ayrı toplanması, taşınması, ayrılmasına ilişkin teknik ve idari standartların oluşturulmasına yönelik prensip, politika ve programlar ile hukuki, idari ve teknik esasların belirlenmesi gibi amaçlarla 24.08.2011 tarih ve 28035 Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmelik'in 5'inci maddesine göre, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve belediyelere çeşitli görevler yüklenmiştir. Bakanlık, daha çok işin koordinasyonu ve denetimi gibi konularda yetkilidir.

Bu süreçte belediyeler, ambalaj atığını toplamak veya toplattırmak, bu iş için toplama ayırma tesisi kurmak/kurdurmak, işletmek/işlettirmek ve kurduğu tesislere çevre lisansı/geçici faaliyet belgesi almak/aldırmak zorundadır.

Belediyeler söz konusu işleri ya bizzat kendileri yapmak ya da Çevre Bakanlığından çevre lisansı almış firmalarla sözleşme yaparak yetkiyi devretmek durumundadırlar. Ancak Bitlis Belediyesince söz konusu ambalaj atıklarının toplanması ve değerlendirilmesi amacıyla hiçbir işlem yapılmamakta, atıklar diğer çöp artıkları gibi işlem görmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Bitlis Belediyesi'nin de üyesi olduğu Bitlis İl, İlçe ve Beldeleri Katı Atık Bertaraf Tesisleri Yapma ve İşletme Birliği'nin (Bİ-KA) 06.10.2009 tarih ve 14 no'lu kararı ile ambalaj atıklarının toplanması ve değerlendirilmesine yönelik işlemlerin Tatvan ilçesinde kurulacak olan geri dönüşüm tesisi ile Bİ-KA Birliği tarafından gerçekleştirileceği, Bİ-KA 'nın konu ile ilgili olarak ihale yaparak 20.01.2016 tarihinde müteşebbisle sözleşme imzaladığı ve ilgili tesislerin en kısa sürede kurulup işletmeye alınacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak gönderilen cevabi yazıda, Bitlis Belediyesi sınırları içerisindeki ambalaj atıklarının toplanması ve değerlendirilmesine yönelik tesislerin en kısa sürede kurulup işletmeye alınacağı bildirilmiş olsa da, denetim dönemi içerisinde ambalaj atıklarının toplanıp değerlendirilmesine yönelik herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür. Öte yandan ambalaj atıklarının toplanması ve değerlendirilmesine yönelik imtiyaz hakkının Bİ-KA Birliği'ne bedelsiz devredilmesi hatalı bir uygulama olup, söz konusu atıkların toplanıp değerlendirilmesinde asıl yetkili ve imtiyaz sahibi olan belediyelerin gelir elde etmesi gerektiği düşünülmektedir. Bu itibarla, yüklenici firma ve Bİ-KA Birliği arasında imzalanan sözleşmede, birlik üyesi Bitlis merkez ve ilçe belediyelerine yapılacak ödemelere yer verilmesi uygun olacaktır.

BULGU 5: Belediye Tarafından Alınması Gereken Atıksu Ücretinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

Bitlis Belediyesince verilen atık su hizmetine ilişkin ücret tarifesi belirlenmediği, söz konusu ücretin takip ve tahsiline ilişkin herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin d fıkrasında; su, atık su ve hizmet karşılığı alacakların tahsilini yapmak veya yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinin 4'üncü fıkrasına göre, atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler sorumludur. Aynı Kanun'un, 11'inci maddesinin 6'ncı fıkrasında ise,

“Atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacaklar, bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorundadırlar. Bu hizmetlerden yararlananlardan, belediye meclisince ve bu maddede sorumluluk verilen diğer idarelerce belirlenecek tarifeye göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılamaz.” hükmü yer almaktadır.

27/10/2010 tarih, 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Atıksu, Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 7'nci maddesine göre; atıksu altyapı yönetimleri, atıksu altyapı hizmetini vermekle, atıksu hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemekle ve atıksu ücretini toplamakla yükümlüdürler. Aynı Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesine göre; tarife belirleme, abonelik, sözleşme, teknik alt yapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dahil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı yönetimleri ve evsel katı atık idareleri, 31/12/2017 tarihine kadar bu Yönetmelik'e uyum sağlamakla yükümlüdürler.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere; atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacaklar, belediyelerin atıksu hizmeti kapsamında yapacağı harcamaların tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorundadırlar. Bu

itibarla, Bitlis Belediyesi tarafından atık su için ücret tarifesi belirlenmeli, tahsil edilecek ücretler atıksu ile ilgili hizmetlerin finansmanında kullanılmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; konu ile ilgili gerekli çalışmaların yapılarak, atık su ücret tarifesinin belirlenmesinin ve yine tarife üzerinden söz konusu ücretin tahsil edilmesinin sağlanacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, konu ile ilgili çalışmaların yapılacağı bildirilmiştir.

BULGU 6: Belediye Tarafından Alınması Gereken Eysel Katı Atık Ücretinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

Bitlis Belediyesince verilen evsel katı atık hizmetine ilişkin ücret tarifesi belirlenmediği, söz konusu ücretin takip ve tahsiline ilişkin herhangi bir işlem yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 15'inci maddesinin g fıkrasında, katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak belediyenin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır. 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinin 14'üncü fıkrasında;

"Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler. Bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacaklar, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve islah harcamalarına katılmakla yükümlüdür. Bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarife göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınır. Bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretler, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılamaz." hükmü yer almaktadır.

27/10/2010 tarih, 27742 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Atıksu, Altyapı ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik" in 8'inci maddesine göre; evsel katı atık idareleri, evsel katı atık hizmetini vermek veya verdirmekle, evsel katı atık hizmetlerine ilişkin tarifeleri belirlemek ve evsel katı atık ücretini toplamakla yükümlüdürler. Aynı Yönetmelik'in geçici 1'inci maddesine göre; tarife belirleme, abonelik, sözleşme, teknik alt yapı eksiklikleri ile kendi aralarında maliyet ve bölüşüm hesabı yapmayanlar da dahil olmak üzere, uyum sağlayamamış olan atıksu altyapı

yönetimleri ve evsel katı atık idareleri, 31/12/2017 tarihine kadar bu Yönetmelik'e uyum sağlamakla yükümlüdürler.

Belediyeler tarafından gerçekleştirilen evsel katı atık toplama işinin, kirleten kişilere yapılan bir nev'i hizmet olduğu ve 2872 sayılı Kanun'da belirtildiği üzere kirleten kişinin bu kirliliğin giderilmesi için yapılacak harcamaları karşılaması gerekmektedir. Dolayısıyla Bitlis Belediyesi tarafından verilen bu hizmet için ücret tarifesinin belirlenmesi ve masrafların kirleten kişilerden alınması gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; evsel katı atık ücretinin takip ve tahsilatının yapılmasına yönelik Yönetmelik hükümlerine 31.12.2017 tarihine kadar uyum sağlama hususunda gerekli çalışmaların yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, konu ile ilgili çalışmaların yapılacağı bildirilmiştir.

BULGU 7: Belediye Tarafından Alınması Gereken Eğlence Vergisinin Takip ve Tahsilatının Yapılmaması

Bitlis Belediyesi sınırları dahilindeki eğlence vergisine tabi işyerlerinden, eğlence vergisi takip ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 17'nci maddesinde; belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinin Eğlence Vergisine tabi olduğu, 18'inci maddesinde; verginin mükellefinin, eğlence yerlerini işleten gerçek veya tüzelkişiler olduğu, 22'nci maddesinin 3'üncü fıkrasında ise; biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinde her aya ait verginin o ayı takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırılacağı hüküm altına alınmıştır.

Mevzuat hükümlerinden de anlaşılacağı üzere, eğlence vergisine tabi işyerleri, söz konusu vergi borçlarını takip eden ayın 20'nci günü akşamına kadar ilgili belediyeye yatırmalıdır. Ancak Bitlis Belediyesi sınırları dahilinde, aşağıdaki tabloda ayrıntısı belirtilen canlı müzik yapan restaurant, bardo ve oyun salonları, otel gibi eğlence vergisine konu alanlarda faaliyetlerde bulunan işyerlerinin bulunduğu tespit edilmesine rağmen, belediyenin mevcut eğlence vergisi gelirinin olmadığı görülmüştür.

Tablo 5: Eğlence Vergisine Tabi İşyerleri

	İŞLETME ADI	İŞLETME TÜRÜ
1	HANEDAN OTELİ	OTEL
2	MERMER OTEL	OTEL
3	DİDEBAN OTELİ	OTEL
4	YEŞİL IRMAK MERİT OTEL	OTEL
5	HANEDAN OTELİ	CANLI MÜZİK- RESTAURANT
6	EFES BAR	CANLI MÜZİK - RESTAURANT
7	PLATİN BİLARDO SALONU	BİLARDO SALONU
8	GENÇLİK PLAYSTATION	PLAYSTATION
9	HAMAMCIOĞLU PLAYSTATION	PLAYSTATION
10	ŞARK PLAYSTATION	PLAYSTATION

Kamu idaresi cevabında; eğlence vergisine tabi tutulan yerlerle ilgili olarak Zabıta Müdürlüğü personelleri tarafından gerekli çalışmaların başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, konu ile ilgili çalışmaların başlatıldığı bildirilmiştir.

BULGU 8: Telekomünikasyon Alt Yapı ve Şebekelerinden Alınması Gereken Geçiş Hakkı Bedelinin Takip ve Tahsil Edilmemesi

Bitlis Belediyesi mücavir alanı içinde kalan sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerece ilişkin geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

Sabit ve mobil haberleşme altyapısı veya şebekelerinde kullanılan her türlü kablo ve benzeri gerecin taşınmazlardan geçirilmesiyle ilgili geçiş hakkına, bu hakka ilişkin uygulanacak ücret tarifesine ve yönetmelik kapsamındaki işlemlerin denetlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemek amacıyla 27.12.2012 tarih ve 28510 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Sabit ve Mobil Haberleşme Altyapısı veya Şebekelerinde Kullanılan Her Türlü Kablo ve Benzeri Gerecin Taşınmazlardan Geçirilmesine İlişkin Yönetmelik"; elektronik haberleşme altyapısı, elektronik haberleşme şebekesi, geçiş hakkı, geçiş hakkı sağlayıcısı, işletmeci, geçiş hakkı ücreti ve geçiş hakkı ücret tarifesi gibi birçok kavramı tanımlamıştır.

Yine aynı Yönetmelik'te işletmeci ve geçiş hakkı sağlayıcısının geçiş hakkına ilişkin anlaşmaları, Yönetmelik'te belirlenen ilkeler doğrultusunda serbestçe yapabileceği, geçiş hakkına ait ücretlerin ödeme şeklinin sözleşmede yer alacağı hüküm altına alınmış ve ayrıca 01.01.2014 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere geçiş hakkı ücretleri tarifesi Yönetmelik'e eklenmiştir.

Yukarıda belirtilen düzenlemeler ve açıklamalar çerçevesinde, Bitlis Belediyesi tarafından altyapı geçiş hakkı bedellerinin takip ve tahsil edilmemesi sonucu, kurum ciddi bir gelirden mahrum bırakılmıştır.

Kamu idaresi cevabında; Sayıştay denetim raporundan sonra altyapı şebekeleri bulunan kurumlara resmi yazı yazılarak, alt yapı ağları olan kurumlardan miktarı gösteren projelerin talep edildiği, bu taleplere istinaden bütün alt yapı şebekesi bulunan kurum ve kuruluşlardan miktar oranında Yönetmelik'e ekli tarife üzerinden tahsilatların gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, geçiş hakkı ücretlerinin takip ve tahsilatının gerçekleştirileceği bildirilmiştir.

BULGU 9: Gelir Tahsilat Oranlarının Düşük Olması

Bitlis Belediyesi'nin "Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetveli"ni oluşturan gelir kalemlerinden bazılarının tahakkuk tahsilât oranlarının düşük düzeyde kaldığı tespit edilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye başkanının görev ve yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin (f) bendinde, Belediye başkanı belediyenin gelir ve alacaklarını takip ve tahsil etmekle görevli ve yetkili kılınmıştır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nun 61'inci maddesinin 1'inci fıkrasında; muhasebe hizmeti,

"Gelirlerin ve alacakların tahsili, giderlerin hak sahiplerine ödenmesi, para ve parayla ifade edilebilen değerler ile emanetlerin alınması, saklanması, ilgililere verilmesi, gönderilmesi ve diğer tüm mali işlemlerin kayıtlarının yapılması ve raporlanması işlemleridir."

şeklinde tanımlanmış; aynı maddenin 2'nci fıkrasında muhasebe yetkilisinin, bu hizmetlerin yapılmasından ve muhasebe kayıtlarının usulüne uygun, saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasından sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Aynı Kanun'un 60'ıncı maddesinin (e) bendinde de, ilgili mevzuatı çerçevesinde idare gelirlerini tahakkuk ettirmek, gelir ve alacaklarının takip ve tahsil işlemlerini yürütmek mali hizmetler biriminin görevleri arasında sayılmıştır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'un "Ödeme zamanı ve önce ödeme" başlıklı 37'nci maddesinde; amme alacaklarının hususi kanunlarında belli edilen zamanlarda ödeneceği, hususi kanunlarında ödeme zamanı tespit edilmemiş amme alacaklarının ise Maliye Vekâletince belirtilecek usule göre yapılacak tebliğden itibaren bir ay içinde ödeneceği ifade edilmiştir.

Aynı Kanun'un "Ödeme emri" başlıklı 55'inci maddesinin 1'inci fıkrasında;

"Amme alacağını vadesinde ödemeyenlere, 7 gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları lüzumu bir "ödeme emri" ile tebliğ olunur." denilmektedir.

Yukarıdaki hükümler birlikte değerlendirildiğinde; amme alacaklarına ilişkin olarak amme borçlusuna bir "ihbarname" düzenlenmeli ve tebliğ edildikten sonra 1 ay içinde ödeme yapılması istenmelidir. Buna rağmen ödeme yapılmazsa borçluya, 7 gün içinde borçlarını ödemesi veya mal bildiriminde bulunması için bir "ödeme emri" düzenlenerek tebliğ edilmelidir.

Bitlis Belediyesi'ne ait 2016 yılı Bütçe Gelir Kesin Hesap Cetvelinde tahakkuk tahsilat oranı düşük kalarak gelecek yıla devreden bazı gelir kalemleri aşağıda gösterilmektedir:

Tablo 6: 2016 Yılı Bütçe Gelirleri Tahakkuk-Tahsilat Oranları

Kurumsal Sınıflandırma				Açıklama	Toplam Tahakkuk (TL)	Yılı Net Tahsilatı (TL)	Gelecek Yıla Devreden Tahakkuk (TL)	Tahak. Tahsilat Oranı (%)
I	II	III	IV					
01	02	09	51	Bina Vergisi	1.307.707,69	239.654,46	1.068.053,23	18

01	02	09	52	Arsa Vergisi	2.783.123,35	407.831,81	2.375.291,54	14
01	02	09	53	Arazi Vergisi	12.522,13	788,10	11.734,03	6
01	02	09	54	Çevre Temizlik Vergisi	2.036.849,61	319.552,23	1.717.297,38	15
01	03	09	53	İlan ve Reklam Vergisi	784.042,16	119.694,62	664.347,54	15
				TOPLAM	6.924.244,94	1.087.521,22	5.836.723,72	16

Kurumun tahsilatlarında gecikmeler olduğu, tahakkuk tahsilat oranının düşük kaldığı görülmüş olup, gelecek yıla devreden gelir kalemleri için; Mali Hizmetler Müdürlüğünün borcunu ödemeyen kişiler hakkında borcun ödenmesi ve yasal işlemlerin başlatılabilmesi için “ödeme emirlerini” zamanında düzenleyip daha sonra bu borçluları Hukuk İşleri Müdürlüğüne havale etmesi gerekmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Belediye alacaklarının tahsili ile ilgili yasal takibat sürecinin başlatıldığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, gelir-tahsilat oranlarını arttırmaya yönelik yasal takibat sürecinin başlatıldığı bildirilmiştir.

BULGU 10: Belediyede Taşınır İşlemleriyle İlgili Görevli Personelin Bulunmaması

Bitlis Belediyesinde taşınır işlemleriyle ilgili resmi olarak görevlendirilmiş personelin bulunmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin “Tanımlar” başlıklı 4'üncü maddesine göre;

“n) Taşınır kayıt yetkilisi: Taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden, bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre kayıtları tutan, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenleyen ve bu hususlarda hesap verme sorumluluğu çerçevesinde taşınır kontrol yetkilisi ve harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,

ö) Taşınır konsolide görevlisi: Kamu idaresinin taşınır kayıt yetkilisinden aldığı harcama birimi taşınır hesaplarını konsolide ederek taşınır hesap cetvellerini hazırlamak ve biriminin bir üst teşkilattaki taşınır konsolide görevlisine vermekle sorumlu olan görevlileri,

p) Taşınır kontrol yetkilisi: Taşınır kayıt yetkilisinin yapmış olduğu kayıt ve işlemler ile düzenlediği belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu kontrol eden,

Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelini imzalayan ve bu konularda harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,” ifade eder.

Bitlis Belediyesinde taşınır iş ve işlemleri, ilgili kurumda ayniyat saymanı kadrosunda görevli Sedat GEP tarafından yerine getirilmektedir. Üst yönetici tarafından görevlendirilmiş, taşınır kayıt yetkilisi, taşınır konsolide görevlisi ve taşınır kontrol yetkilisi bulunmamaktadır. Taşınır iş ve işlemleri ile ilgili personelin görevlendirilmemesi; taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasına, kontrolüne ve kayıtların Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasına mani olmaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Belediyede ve Destek Hizmetleri Müdürlüğünde memur personel eksikliği olmasından dolayı Taşınır Kayıt Yetkilisi ve Taşınır Kontrol Yetkilisi ile Konsolide Yetkilisi atamalarının yapılmadığı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak kullanılmasını, kontrolünü ve kayıtların Taşınır Mal Yönetmeliği'nde belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamak için Belediyede taşınır kayıt yetkilisi, taşınır konsolide görevlisi ve taşınır kontrol yetkilisinin görevlendirilmesi gerekmektedir.

BULGU 11: Belediye Mülkiyetindeki Taşınmazların İhale Yapılmaksızın Kiraya Verilmesi

Bitlis Belediyesi mülkiyetindeki 228 adet taşınmaz kiralamasının ihale yapılmaksızın gerçekleştirildiği görülmüştür.

Belediye gayrimenkulleri, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiraya verilmektedir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu yürürlüğe girdikten sonra, bu Kanun'un 68/a maddesi gereği belediyelerde kiralama ihaleleri 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'na göre yapılmaya devam etmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34'üncü maddesinin “g” fıkrası uyarınca üç yıla kadar kiralama işleri belediye encümeni tarafından yapılmaktadır. Aynı Kanun'un 18'inci maddesinin “e” fıkrası gereği üç yıldan fazla süreli kiralamalar ise Belediye Meclisi kararı ile yapılmaktadır. 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 64'üncü maddesinde ise, “*Kiraya*

verilecek taşınır ve taşınmaz malların kira süresi, on yıldan çok olamaz.” denilmektedir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri gereği Belediye taşınmazları encümen kararı ile üç yıla kadar, belediye meclis kararı ile 10 yıla kadar 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre kiralanabilecektir. Bir taşınmazın ihale yapılmaksızın aynı kişiye veya devredilen kişiye 10 yıldan fazla süreyle kiralanması mümkün görülmemektedir. Ancak Bitlis Belediyesindeki taşınmaz kiralama süreleri için kiralama süresi 10 yılı aştığı halde ihale yapılmadığı, ilk kiraya verildiği tarihten itibaren kiracıların kiracılık durumunun, her sene yeni sözleşme imzalanarak veyahut kira haklarını encümen kararı ile başkalarına devrederek devam ettiği görülmüştür. Belediyenin taşınmazlarının bu şekilde kiraya verilmesinin mevzuatla uyarlılığı bulunmamaktadır.

Kamu idaresi cevabında; Belediye mülkiyetindeki taşınmazların kiraya verme işlemlerinin, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 64'üncü maddesi ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 34'üncü maddesinin (g) fıkrası doğrultusunda gerçekleştirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, Belediye mülkiyetindeki taşınmazların kiraya verme işlemlerinin mevzuat hükümleri doğrultusunda gerçekleştirileceği bildirilmiştir.

BULGU 12: Kurumda İç Denetçi Bulunmaması Nedeniyle İç Denetim Faaliyetinin Gerçekleştirilememesi

Bitlis Belediyesinde iç denetçi kadrosu ve bunun sonucu olarak iç denetçi bulunmaması nedeniyle mali yönetim ve iç kontrol sisteminin önemli bir unsuru olan iç denetim faaliyetinin gerçekleştirilemediği tespit edilmiştir.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “İç Kontrolün Tanımı” başlıklı 55'inci maddesinin birinci fıkrasında; *“İç kontrol; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.”*

“Kontrolün Yapısı Ve İşleyişi” başlıklı 57'nci maddesinin birinci fıkrasında; *“Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî*

hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur.”

“İç Denetim” başlıklı 63'üncü maddesinin ikinci fıkrasında; “*İç denetim, iç denetçiler tarafından yapılır. Kamu idarelerinin yapısı ve personel sayısı dikkate alınmak suretiyle, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun uygun görüşü üzerine, doğrudan üst yöneticiye bağlı iç denetim birimi başkanlıkları kurulabilir.*” hükümleri yer almaktadır.

İç denetim sistemi açısından önemli bir mevzuat düzenlemesi, Mahalli İdarelerin İç Denetçi Kadrolarının Tahsisine İlişkin Kararname'dir. 5436 sayılı Kanun ile ihdas edilen iç denetçi kadrolarının mahalli idarelere tahsisi, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun kararı ve İçişleri Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu Kararı'yla yapılmış ve söz konusu Kararname 05/10/2006 tarihli ve 26310 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Kararname'yle, mahalli idareler için 588 iç denetçi kadrosu ihdas ve tahsis edilmiş ancak Bitlis Belediyesi'ne iç denetçi kadro ve tahsisi yapılmamıştır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinde, kurumlarda iç denetim iç kontrol sisteminin, iç denetçiler de mali disiplin ve etkin bir iç kontrolün önemli parçası olarak öngörülmüştür. Kurumlarda iç denetçi olmasının mali disiplin ve etkin bir iç kontrol için çok önemli olduğu tartışmasızdır.

Bitlis Belediyesi'ne iç denetçi kadro tahsis edilmesi ve bu kadroya atama yapılması sağlanmalıdır.

Kamu idaresi cevabında; Belediye Başkanlığında iç denetçi kadrosunun bulunduğu ve Belediyenin ekonomik durumu göz önünde bulundurularak, personel istihdamında gerekli iç denetçi personel alımının yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, iç denetçi kadrosuna atama yapılacağı bildirilmiştir.

BULGU 13: Kurumda Mali Hizmetler Uzmanı ve Yardımcısı Kadroları Bulunmasına Rağmen İlgili Kadrolara Atama Yapılmaması

Kurumda mali hizmetler uzman ve yardımcısı kadroları olmasına rağmen bu kadrolara atama yapılmadığı görülmüştür.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Mali hizmetler birimi”

başlıklı 60'ıncı maddesinde, idarelerin mali hizmetler birimlerinde mali hizmetler uzman yardımcısı ve mali hizmetler uzmanı çalıştırılabileceği hüküm altına alınmıştır.

Mali hizmetler uzmanlığı kadroları iç kontrolün ve mali disiplinin sağlanmasında önemli unsurlardandır. Bitlis Belediyesi'nde 2 adet mali hizmetler uzmanı, 1 adet de mali hizmetler uzman yardımcısı kadrosu olmasına karşın bu kadroların boş olduğu tespit edilmiştir. Hem kayıt ve belgelerden hem de yerinde yapılan denetimlerden mali hizmetler biriminin mali mevzuat konusunda mali hizmetler uzmanları ile desteklenmesi gerektiği düşünülmektedir.

Kamu idaresi cevabında; Belediye Başkanlığı bünyesinde mali hizmetler uzman kadrosunun bulunduğu ve Belediyenin ekonomik durumu göz önünde bulundurularak, personel istihdamında gerekli Mali Hizmetler Uzmanı Kadrosu personel alımının yapılacağı ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, mali hizmetler uzmanı kadrosuna atama yapılacağı bildirilmiştir.

BULGU 14: Taşınır Mal Yönetim Hesabının Oluşturulmaması

Bitlis Belediyesince 2016 yılı Taşınır Mal Yönetim Hesabının oluşturulmadığı görülmüştür.

Taşınır Mal Yönetmeliği'nin "Taşınır Mal Yönetim Hesabı" başlıklı 34'üncü maddesinin 1 no'lu bendinde; Taşınır Mal Yönetim Hesabının, Kanun'un kaynakların kullanılması ve yönetilmesi konusunda harcama birimi ve harcama yetkililerine yüklediği sorumluluğun gereği olarak taşınır kayıt ve işlemlerinin usulüne uygun yapılıp yapılmadığının harcama yetkilisi tarafından kontrol ve denetimine esas olmak üzere taşınır kayıt yetkilisi tarafından harcama birimleri itibarıyla hazırlanacağı ve taşınır kontrol yetkilisince kayıt ve belgeler ile mali tablolara uygunluğu kontrol edilerek imzalanacağı, Taşınır Mal Yönetim Hesabında; önceki yıldan devredilen, yılı içinde giren, çıkan ve ertesi yıla devredilen taşınırlar ile yılsonu sayımında bulunan fazla ve noksanların gösterileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddenin 2 no'lu bendinde ise; Taşınır Mal Yönetim Hesabının, yıl sonu sayımına ilişkin Sayım Tutanağı, Taşınır Sayım ve Döküm Cetveli, Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetveli ile yıl sonu itibarıyla en son düzenlenen Taşınır İşlem Fişinin

sıra numarasını gösterir tutanak cetvellerinden oluştuğu belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan Yönetmelik hükümlerine aykırı bir şekilde, Bitlis Belediyesi 2016 Yılı Taşınır Mal Yönetim Hesabı ile hesapta yer alan cetvellerin hazırlanmadığı tespit edilmiştir.

Kamu idaresi cevabında; memur personel görevlendirilmelerini müteakip gereğinin yerine getirileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, personel eksikliğini giderilmesini müteakip Taşınır Mal Yönetim Hesabının oluşturulmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirileceği bildirilmiştir.

BULGU 15: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

Bitlis Belediyesi ile TÜM BEL-SEN arasında akdedilen sosyal denge sözleşmesine, konusu ve amacı dışında hükümlerin konulduğu görülmüştür.

Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebilmesine, 11.04.2012 tarih ve 28261 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6289 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 33'üncü maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'ye eklenen Ek 15'inci maddeyle izin verilmiş; yine aynı Kanun'un 22'nci maddesiyle de 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'un 32'nci maddesi başlığıyla birlikte bu doğrultuda değiştirilmiştir.

4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'un değişen 32'nci maddesine göre; 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin ek 15'inci maddesi hükümleri çerçevesinde, sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilecektir.

Kanun hükmünden açıkça anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlarda tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bunun dışında sözleşme hakkını toplu sözleşme gibi düşünmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen husus dışında başkaca hükümler koymak yersizdir. Zira 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı açıkça belirtilmiştir.

Bitlis Belediyesi ile TİM BEL-SEN arasında akdedilen ve 15.02.2014-14.02.2017 döneminde geçerli olan sosyal denge sözleşmesinin;

-“Diğer Haklar ve Ücretli İzinler” başlıklı 24 üncü maddesi c fıkrasında; “8 Mart Dünya Kadınlar Gününde kadın çalışanlar ücretli izinli sayılırlar.” ile d fıkrasında “ 21 Mart Nevruz Bayramı gününde çalışanlar ücretli izinli sayılırlar.”,

-“İş Sağlığı ve Güvenliği” başlıklı 25'inci maddesinde; “a) Çalışanlardan tedavisi yurt içinde resmi kurumlarda yapılamayan hastaların tedavi giderleri yasal hükümler çerçevesinde özel kuruluşlarda ve gerekirse yurt dışında işverence karşılanır. b) Yılda bir kez tüm memurlara zorunlu tam teşekküllü check-up yapılması, check-up bulgularının olumsuz çıkması halinde daha ileri tetkiklerin yapılması işverence sağlanır. c) İşveren, çalışanların çalıştıkları işyeri ve muayene için sevk edildikleri hastane arasında olanaklar ölçüsünde vasıta tahsis eder.”

-“Belediye Organlarına Gözlemci Olarak Katılma” başlıklı 26'ıncı maddesinde; “Belediye meclislerinde, Kent meclislerinde, Belediye encümeninde sendikadan iki, Komisyonlarda sendikadan bir gözlemci bulundurulur.” hükümlerine yer verildiği görülmüştür.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri çerçevesinde, sosyal denge sözleşmesine konulan bu hükümlerin, sözleşmenin konusu ve amacı dışında olduğu görülmüştür.

Kamu idaresi cevabında; Belediye Başkanlığı ile Tüm Bel-Sen arasında akdedilen Sosyal Denge Sözleşmesinin 24' üncü maddesi c fıkrasında yer alan “8 Mart Dünya Kadınlar Gününde kadın çalışanlar ücretli izinli sayılırlar.” ile d fıkrasında yer alan “21 Mart Nevruz Bayramı gününde çalışanlar ücretli izinli sayılırlar.” hükümlerinin Belediye Meclisince iptal edilerek uygulanmadığı, sosyal denge sözleşmesine, konusu ve amacı dışında hükümlerin konulmaması hususunda bundan sonraki yapılacak olan sosyal denge sözleşmesinde dikkat

edileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak bulgumuza iştirak edilerek, yapılacak olan sosyal denge sözleşmesine konusu ve amacı dışında hükümlerin konulmaması hususuna dikkat edileceği bildirilmiştir. Bulguda belirtilen hususların yerine getirilip getirilmediği 2017 yılı denetiminde izlenmelidir.

8. EKLER

Ek 1: Kamu İdaresi Mali Tabloları

2016 YILI BİLANÇOSU					
Aktif		2016 YILI (TL)	Pasif		2016 YILI (TL)
	1.DÖNEN VARLIKLAR	17.662.555,75		3.KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	10.808.040,04
	Hazır Değerler	349.577,23		Kısa Vadeli İç Mali Borçlar	1.226.711,44
102	Banka Hesabı	289.724,66	300	Banka Kredileri Hesabı	1.226.711,44
109	Banka Kredi Kartlarından Alacaklar Hesabı	59.852,57		Faaliyet Borçları	5.442.174,74
	Faaliyet Alacakları	14.415.787,37	320	Bütçe Emanetleri Hesabı	5.442.174,74
120	Gelirlerden Alacaklar Hesabı	7.041.109,38		Emanet Yabancı Kaynaklar	812.675,58
121	Gelirlerden Takipli Alacaklar Hesabı	6.758.666,48	330	Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı	445.535,52
122	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı	616.011,51	333	Emanetler Hesabı	367.140,06
	Diğer Alacaklar	30.319,07		Ödenecek Diğer Yükümlülükler	3.108.512,07
140	Kişilerden Alacaklar Hesabı	30.319,07	360	Ödenecek Vergi ve Fonlar Hesabı	348.895,11
	Stoklar	85.351,99	361	Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri Hesabı	0,00
150	İlk Madde ve Malzemeler Hesabı	85.351,99	362	Fonlar veya Diğer Kamu İdareleri Adına Tah. H.	466.137,62
	Ön Ödemeler	114.164,19	363	Kamu İdareleri Payları Hesabı	60.815,42
160	İş Avans Ve Krediler Hesabı	5.100,00	368	Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksit. Ver. Yük.	2.232.663,92
161	Personel Avansları Hesabı	10.834,90		Gelecek Aylara ait Gelirler ve Gider Tah.	217.966,21
162	Bütçe Dışı Avans Ve Krediler Hesabı	96.229,29	381	Gider Tahakkukları Hesabı	217.966,21
165	Mahsup Dönemine Aktarılan Avans ve Krediler H.	2.000,00		4.UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	24.794.390,86
	Diğer Dönen Varlıklar	2.667.355,90		Uzun Vadeli İç Mali Borçlar	14.532.687,02
190	Devreden Katma Değer Vergisi Hesabı	2.667.355,90	400	Banka Kredileri Hesabı	14.532.687,02
	2.DURAN VARLIKLAR	161.550.988,74		Diğer Borçlar	8.033.500,48
	Faaliyet Alacakları	3.680.453,16	438	Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksit. Borçlar H.	8.033.500,48
220	Gelirlerden Alacaklar Hesabı	60.713,34		Borç ve Gider Karşılıkları	2.046.265,00
222	Gelirlerden Tecilli ve Tehirli Alacaklar Hesabı	3.619.739,82	472	Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı	2.046.265,00
	Mali Duran Varlıklar	4.102.869,15		Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tah.	181.938,36
240	Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı	3.832.208,87	481	Gider Tahakkukları Hesabı	181.938,36
241	Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Sermayeler H.	270.660,28		5.ÖZKAYNAKLAR	143.611.113,59
	Maddi Duran Varlıklar	153.767.666,43		Net Değer	101.853.774,58
250	Arazi ve Arsalar Hesabı	49.324.743,45	500	Net Değer Hesabı	101.853.774,58

251	Yeraltı ve Yerüstü Düzenleri Hesabı	4.922.244,66		Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	42.810.618,91
252	Binalar Hesabı	85.560.816,76	570	Geçmiş Yıllar Olumlu Faaliyet Sonuçları	42.810.618,91
253	Tesis Makina ve Cihazlar Hesabı	109.357,54		Dönem Faaliyet Sonuçları	-1.053.279,90
254	Taşıtlar Hesabı	6.128.234,00	590	Dönem Olumlu Faaliyet Sonuçları	0,00
255	Demirbaşlar Hesabı	39.254,90	591	Dönem Olumsuz Faaliyet Sonuçları	-1.053.279,90
257	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	-148.092,44			
258	Yapılmakta Olan Yatırımlar Hesabı	7.831.107,56			
	Maddi Olmayan Duran Varlıklar	0,00			
260	Haklar Hesabı	188.891,08			
268	Birikmiş Amortismanlar Hesabı	-188.891,08			
Aktif Toplamı		179.213.544,49	Pasif Toplamı		179.213.544,49
	9 Nazım Hesaplar	1.979.974,78		9 Nazım Hesaplar	1.979.974,78
	Nakit Dışı Teminat ve Kiş. Ait Menkul Kıy. Hesabı	1.979.974,78		Nakit Dışı Teminat ve Kiş. Ait Menkul Kıy. Hes.	1.979.974,78
910	Teminar Mektupları Hesabı	1.979.974,78	911	Alınan Teminat Mektupları Emanetler Hesabı	1.979.974,78
Aktif Nazım Hesaplar Toplamı		1.979.974,78	Aktif Nazım Hesaplar Toplamı		1.979.974,78
Genel Aktif Toplam		181.193.519,27	Genel Pasif Toplam		181.193.519,27

2016 YILI FAALİYET SONUÇLARI TABLOSU

Hesap Kodları	Yardımcı Hesap						Giderin Türü	2016 YILI (TL)
	I	II	III	IV	V	VI		
630							GİDERLER HESABI	41.375.863,01
630	1						Personel Giderleri	10.993.069,70
630	2						Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1.589.675,63
630	3						Mal ve Hizmet Alım Giderleri	17.778.113,50
630	4						Faiz Giderleri	1.036.795,23
630	5						Cari Transferler	621.305,46
630	13						Amortisman Giderleri	336.003,52
630	14						İlk Madde ve Malzeme Giderleri	344.013,39
630	20						Silinen Alacaklardan Kaynaklanan Giderler	8.676.886,58
GİDERLER TOPLAMI								41.375.863,01
Hesap Kodları	Yardımcı Hesap						Gelirin Türü	2016 YILI (TL)
	I	II	III	IV	V	VI		
600							GELİRLER HESABI	40.322.583,11
600	1						Vergi Gelirleri	3.360.249,86
600	3						Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	8.237.320,05
600	4						Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	1.210.660,94
600	5						Diğer Gelirler	27.514.352,26
GELİRLER TOPLAMI								40.322.583,11
FAALİYET SONUCU								-1.053.279,90

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>